

विकल्पाधारितक्रेडिटप्रणालीपाठ्यक्रमः

आचार्यः(M.A.)

नव्यव्याकरणम्

प्रथमसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- लघुशब्देन्दुशेखरः, आदितः परिभाषाप्रकरणं यावत्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	संज्ञाप्रकरणम्, आदितः आदिरन्त्येन सहेता इति सूत्रं यावत्	16	1
2	ऊकालोऽञ्जस्वदीर्घप्लुतः इत्यतः अ अ इति सूत्रं यावत्	16	1
3	पूर्वत्रासिद्धम् इत्यतः तपरस्तत्कालस्येति सूत्रं यावत्	16	1
4	वृद्धिरादैच् इत्यतः संज्ञाप्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	सम्पूर्णपरिभाषाप्रकरणम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः) दीपिकाटीकासहितः, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् - 1993
2. लघुशब्देन्दुशेखरः (चन्द्रकलासहितः), चौखम्बाप्रकाशनम् - 1987
3. लघुशब्देन्दुशेखरः (पञ्चसन्ध्यन्तः), आचार्यविश्वनाथमिश्रकृतसुबोधिनीसहितः, चौखम्बा प्रकाशनम्
4. लघुशब्देन्दुशेखरः (वैकुण्ठीटीकासमन्वितः), चौखम्बाप्रकाशनम्

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- लघुशब्देन्दुशेखरः, अजन्तपुल्लिङ्गप्रकरणम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकमित्यारभ्य तस्माच्छसो नः पुंसि इति सूत्रं यावत्	16	1
2	अट्कुप्वाङ्नुम्व्यवायेऽपि इति सूत्रारभ्य आदेशप्रत्यययोः इति सूत्रं यावत्	16	1
3	सर्वादीनि सर्वनामानि इत्यारभ्य प्रथमचरमतयाल्पाधकतिपयनेमाश्च इति सूत्रं यावत्	16	1
4	जरायाः जरसन्यतरस्याम् इत्यारभ्य न लुमताङ्गस्य इति सूत्रं यावत्	16	1
5	त्रेस्त्रयः इत्यारभ्य प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1

6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1
---	---	----	---

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः) दीपिकाटीकासहितः, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् - 1993
2. लघुशब्देन्दुशेखरः (चन्द्रकलासहितः), चौखम्बाप्रकाशनम् - 1987
3. लघुशब्देन्दुशेखरः (श्रीटीकासमन्वितः), प्रो.जयकान्तसिंहशर्मा, अनुष्काप्रकाशनम्, जयपुरम्।
4. लघुशब्देन्दुशेखरः (वैकुण्ठीटीकासमन्वितः), चौखम्बाप्रकाशनम्।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- परिभाषेन्दुशेखरः, आदितः प्रथमप्रकरणसमाप्तिं यावत्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्न हि सन्देहादलक्षणमित्यतः उभयगतिरिह भवति इति यावत्	16	1
2	कार्यमनुभवन् हि कार्यी निमित्ततया नाश्रीयते इत्यतः क्वचिदेकदेशोऽप्यनुवर्तते इति यावत्	16	1
3	भाव्यमानेन सवर्णानां ग्रहणं न इत्यतः संज्ञाविधौ प्रत्ययग्रहणे तदन्तग्रहणं नास्ति इति यावत्	16	1
4	कृद्ग्रहणे गतिकारकपूर्वस्यापि ग्रहणमित्यारभ्य प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	अनुबन्धत्वप्रत्ययान्ततदादित्व-वर्णप्राधान्यविचारः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. परिभाषेन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः), डॉ.हर्षनाथमिश्रकृतदुर्गाटीकासहितः, विद्यापीठप्रकाशनम्, दिल्ली।
2. परिभाषेन्दुशेखरः (आचार्यविश्वनाथमिश्रकृतसुबोधिनीसहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. परिभाषेन्दुशेखरः (तात्याशास्त्रीयकृतभूतिः सहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, पञ्चमषष्ठाह्निकम्	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
--------------	---	-------------	---------

		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	ईदूदेद् द्विवचनं प्रगृह्यमित्यतः ईदूतौ च सप्तम्यर्थे सूत्रं यावत्	16	1
2	दाधा घ्वदाप् इत्यतः पञ्चमाहिनकसमाप्तिं यावत्	16	1
3	सर्वादीनि सर्वनामानि इत्यतः स्वमज्ञातिधनाख्यायामिति यावत्	16	1
4	अन्तरं बहिर्योगोपसंव्यानयोः इत्यतः षष्ठाहिनकसमाप्तिं यावत्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम् (नवाहिनकम्) व्याख्याता - चारुदेवः, मोतीलालबनारसीदास।
2. महाभाष्यम् (नवाहिनकम्) व्याख्याता- जयशङ्करलालत्रिपाठी, चौखम्बासंस्कृतप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	पाठ्यग्रन्थः-वैयाकरणभूषणसारः, आदितः नामार्थप्रकरणं यावत्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	धात्वर्थनिर्णयः प्रारभ्यतः व्यापारो भावनेति कारिकां यावत्	16	1
2	किन्तूत्पादनभेदति कारिकातः प्रकरणसमाप्तं यावत्	16	1
3	लकारार्थनिर्णयः	16	1
4	सुबर्थनिर्णयः	16	1
5	नामार्थनिर्णयः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वैयाकरणभूषणसारः (कौण्डभट्टरचितः) श्रीबालकृष्णपञ्चोलीकृतप्रभासहितः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
2. वैयाकरणभूषणसारः (ब्रह्मदत्तद्विवेदीकृतराधिकाटीकासहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. वैयाकरणभूषणसारः (दर्पणकाशिकाख्यटीकाद्वयविभूषितः) भार्गवपुस्तकालः, गायघाट, वाराणसी।

पञ्चमपत्रम् (ख)	पाठ्यग्रन्थः- वैकल्पिक शास्त्रीय विषय लघुसिद्धान्तकौमुदी	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	संज्ञाप्रकरणम्	16	1
2	सन्धिप्रकरणम्	16	1
3	कारकप्रकरणम् आरम्भतः पञ्चमीं यावत्	16	1
4	षष्ठीतः प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	अजन्तपल्लिङ्गशब्दरूपसिद्धिपरिज्ञानम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी (वरदराजाचार्यरचितः) गीताप्रेस गोरखपुर।
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनीव्याख्यासहितः, गोविन्दाचार्यः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी अन्नपूर्णाव्याख्यासहितः, डॉ. रामनारायणद्विवेदी, मान्यताप्रकाशनम्, नवदेहली।

द्वितीयसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- लघुशब्देन्दुशेखरः, अक्सन्धितः स्वादिसन्धिं यावत्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	अक्सन्धिप्रकरणम्, आरम्भतः क्रय्यस्तदर्थे इति सूत्रं यावत्	16	1
2	लोपः शाकल्य इत्यारभ्य इन्द्रे च इति सूत्रं यावत्	16	1
3	प्लुतप्रगृह्या अचि नित्यम् इत्यतः अक्सन्धिप्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
4	हल्सन्धिप्रकरणम्	16	1
5	विसर्गस्वादिसन्धिप्रकरणे	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः) दीपिकाटीकासहितः, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् - 1993
2. लघुशब्देन्दुशेखरः (चन्द्रकलासहितः), चौखम्बाप्रकाशनम् - 1987
3. लघुशब्देन्दुशेखरः (पञ्चसन्ध्यन्तः), आचार्यविश्वनाथमिश्रकृतसुबोधिनीसहितः, चौखम्बा प्रकाशनम्
4. लघुशब्देन्दुशेखरः (वैकुण्ठीटीकासमन्वितः), चौखम्बाप्रकाशनम्

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- लघुशब्देन्दुशेखरः, अजन्तस्त्रीलिङ्गतः अव्ययप्रकरणं यावत्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	अजन्तपुल्लिङ्गस्त्रीलिङ्गप्रकरणं यावत्	16	1
2	नपुंसकलिङ्गप्रकरणं यावत्	16	1
3	हलन्तपुल्लिङ्गप्रकरणमादितः स्कोः संयोगाद्योरन्ते च इति यावत्	16	1
4	तदोः सः सावनन्त्ययोः इत्यतः प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	हलन्तस्त्रीनपुंसकलिङ्गाव्ययप्रकरणानि	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः) दीपिकाटीकासहितः, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् - 1993
2. लघुशब्देन्दुशेखरः (चन्द्रकलासहितः), चौखम्बाप्रकाशनम् - 1987
3. लघुशब्देन्दुशेखरः (श्रीटीकासमन्वितः), प्रो.जयकान्तसिंहशर्मा, अनुष्काप्रकाशनम्, जयपुरम्।
4. लघुशब्देन्दुशेखरः (वैकुण्ठीटीकासमन्वितः), चौखम्बाप्रकाशनम्

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- परिभाषेन्दुशेखरः, बाधबीजाख्यं द्वितीयं प्रकरणम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	पूर्वपरनित्यान्तरङ्गापवादानामुत्तरोत्तरं बलीयः इत्यतः लक्षणान्तरेण प्राप्नुवन् विधिरनित्यः इति यावत्	16	1
2	क्वचित् कृताकृतप्रसङ्गमात्रेणापि नित्यता इत्यतः पूर्वोत्तरनिमित्तकार्यात् पूर्वमन्तरङ्गोऽप्येकादेशो न इति यावत्	16	1
3	अन्तरङ्गानपि विधीन् बहिरङ्गो लुग् बाधते इत्यतः अनन्तरस्य विधिर्वा भवति प्रतिषेधो वा इति यावत्	16	1
4	पूर्वं ह्यपवादा अभिनिविशन्ते पश्चादुत्सर्गाः इत्यतः प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1

5	अन्तरङ्गबहिरङ्गलक्षणं परिष्कारविचारः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. परिभाषेन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः), डॉ.हर्षनाथमिश्रकृतदुर्गाटीकासहितः, विद्यापीठप्रकाशनम्, दिल्ली।
2. परिभाषेन्दुशेखरः (आचार्यविश्वनाथमिश्रकृतसुबोधिनीसहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. परिभाषेन्दुशेखरः (तात्याशास्त्रीयकृतभूतिः सहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, सप्तमाष्टमनवमाह्निकानि	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	सप्तमाह्निकम्	16	1
2	स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ इत्यारभ्य अचः परस्मिन् पूर्वविधौ इति यावत्	16	1
3	न पदान्तद्विवचन...इत्यारभ्य प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
4	अदर्शनं लोप इत्यारभ्य न लुमताङ्गस्येति सूत्रं यावत्	16	1
5	अलोऽन्त्यात्पूर्वं उपधा इत्यारभ्य आह्निकसमाप्तिं यावत्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम् (नवाह्निकम्) व्याख्याता - चारुदेवः, मोतीलालबनारसीदास।
2. महाभाष्यम् (नवाह्निकम्) व्याख्याता- जयशङ्करलालत्रिपाठी, चौखम्बासंस्कृतप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	पाठ्यग्रन्थः- वैयाकरणभूषणसारः, समासशक्तिमारभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	समासशक्तिनिर्णयः	16	1
2	शक्तिनिर्णयः	16	1
3	नञर्थनिपातार्थनिर्णयौ	16	1
4	क्त्वादिभावप्रत्ययार्थनिर्णयतः क्त्वाद्यर्थनिर्णयं यावत्	16	1
5	स्फोटनिर्णयः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वैयाकरणभूषणसारः (कौण्डभट्टरचितः) श्रीबालकृष्णपञ्चोलीकृतप्रभासहितः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
2. वैयाकरणभूषणसारः (ब्रह्मदत्तद्विवेदीकृतराधिकाटीकासहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. वैयाकरणभूषणसारः (दर्पणकाशिकाख्यटीकाद्वयविभूषितः) भार्गवपुस्तकालः, गायघाट, वाराणसी।

पञ्चमपत्रम् (ख)	पाठ्यग्रन्थः- वैकल्पिकशास्त्रीयविषयः लघुसिद्धान्तकौमुदी	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	समासप्रकरणम्	16	1
2	कृदन्तप्रकरणम्	16	1
3	तद्धितप्रकरणम्	16	1
4	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्	16	1
5	भू, एध् धात्वोः रूपाणां सिद्धिपरिज्ञानम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी (वरदराजाचार्यरचितः) गीताप्रेस गोरखपुर।
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनीव्याख्यासहितः, गोविन्दाचार्यः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी अन्नपूर्णाव्याख्यासहितः, डॉ. रामनारायणद्विवेदी, मान्यताप्रकाशनम्, नवदेहली।

तृतीयसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- लघुशब्देन्दुशेखरः, स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	आदितः अन उपधालोपिनोऽन्यतरस्यामिति सूत्रं यावत्	16	1
2	प्रत्यस्थात्कात्पूर्वस्येदाप्यसुपः इत्यारभ्य अभाषितपुंस्काच्च इति सूत्रं यावत्	16	1
3	अनुपसर्जनात् इत्यारभ्य वयसि प्रथमे इति सूत्रं यावत्	16	1
4	अपरिमाणविस्ताचितकम्बलेभ्यो न तद्धितलुकि इत्यारभ्य बह्वादिभ्यश्चेति सूत्रं यावत्	16	1
5	पुंयोगादाख्यायामित्यारभ्य प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः) दीपिकाटीकासहितः, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् - 1993
2. लघुशब्देन्दुशेखरः (चन्द्रकलासहितः), चौखम्बाप्रकाशनम् - 1987
3. लघुशब्देन्दुशेखरः (श्रीटीकासमन्वितः), प्रो. जयकान्तसिंहशर्मा, अनुष्काप्रकाशनम्, जयपुरम्।
4. लघुशब्देन्दुशेखरः (वैकुण्ठीटीकासमन्वितः), चौखम्बाप्रकाशनम्

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-परिभाषेन्दुशेखरः, शास्त्रशेषप्रकरणम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रातिपदिकग्रहणे लिङ्गविशिष्टस्यापि ग्रहणमित्यतः सन्नियोगशिष्टानां सह वा प्रवृत्तिः सह वा निवृत्तिः इति यावत्	16	1
2	ताच्छीलिके षोऽण्कृतानि भवन्ति इत्यारभ्य विधौ परिभाषोपतिष्ठते नानुवादे इति यावत्	16	1
3	उपपदविभक्तेः कारकविभक्तिर्बलीयसी इत्यारभ्य क्वचित् समुदायेऽपि इति यावत्	16	1
4	अभेदकाः गुणाः इत्यारभ्य ग्रन्थसमाप्तिं यावत्	16	1
5	निर्दिश्यमानत्वव्यपदेशिवद्भावयोः परिष्कारभावः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5	20	1

2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5		
3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5		
4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः		

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. परिभाषेन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः), डॉ.हर्षनाथमिश्रकृतदुर्गाटीकासहितः, विद्यापीठप्रकाशनम्, दिल्ली।
2. परिभाषेन्दुशेखरः (आचार्यविश्वनाथमिश्रकृतसुबोधिनीसहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. परिभाषेन्दुशेखरः (तात्याशास्त्रीयकृतभूतिः सहितः) चौखम्बाप्रकाशनम्।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-वाक्यपदीयम्, ब्रह्मकाण्डम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	आदितः त्रयस्त्रिंशत्कारिकां यावत्	16	1
2	चतुश्चत्वारिंशत्कारिकातः नवषष्टिकारिकां यावत्	16	1
3	सप्ततिकारिकातः शतकारिकां यावत्	16	1
4	एकशतकारिकातः प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	व्याकरणस्य दार्शनिकप्रमेयाणि	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वाक्यपदीयम् (भर्तृहरिरचितम्) ब्रह्मकाण्डम्, प.रघुनाथशर्माविरचिताम्बाकर्त्रीव्याख्यासहितम्, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशनम्।
2. वाक्यपदीयम् वामदेवाचार्यकृतप्रतिभाव्याख्यासहितम्, प्रकाशकः कृष्णदास अकादमी, वाराणसी।

(5)

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	पणिनिकात्यायनपतञ्जलयः, तद्ग्रन्थाश्च	16	1
2	अष्टाध्याय्यामाधारिताः वृत्तयः, तल्लेखकाश्च	16	1
3	भट्टोजिदीक्षितनागेशौ, तत्समकालिकाः आचार्याः कृतयश्च	16	1
4	नागेशोत्तरवैयाकरणानामवदानं ग्रन्थाश्च	16	1
5	भर्तृहरिः, वाक्यपदीयटीकाकाराश्च	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. व्याकरणशास्त्र का इतिहास, लेखक - युधिष्ठिरमीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट।
2. वैदिकसाहित्य का इतिहास - लेखक - बलदेव उपाध्याय, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. व्याकरणशास्त्र का इतिहास - लेखक - आचार्यलोकमणिदाहाल, चौखम्बाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	पाठ्यग्रन्थः- भाषाविज्ञानम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	भारतीयभाषाविज्ञानम्	16	1
2	भारोपीयभाषापरिवारः	16	1
3	ध्वनिविज्ञानम्	16	1
4	अर्थविज्ञानम्	16	1
5	पाणिनीयशिक्षाधारेण स्थानप्रयत्नविवेकः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. भाषाविज्ञान एवं भाषाशास्त्र - डॉ.कपिलदेवद्विवेदीआचार्य, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।
2. संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन - डॉ.भोलाशंकरव्यास, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।

पञ्चमपत्रम् (ख)	पाठ्यग्रन्थः - वैकल्पिकशास्त्रीयविषयः - भाषाविज्ञानम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	भारतीयभाषाविज्ञानम्	16	1
2	भारोपीयभाषापरिवारः	16	1
3	ध्वनिविज्ञानम्	16	1
4	अर्थविज्ञानम्	16	1
5	पाणिनीयशिक्षाधारेण स्थानप्रयत्नविवेकः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. भाषाविज्ञान एवं भाषाशास्त्र - डॉ.कपिलदेवद्विवेदीआचार्य, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।
2. संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन - डॉ.भोलाशंकरव्यास, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।

चतुर्थसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- लघुशब्देन्दुशेखरः, कारकाव्ययीभावप्रकरणे	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	कारकप्रकरणम्, आदित अन्तरान्तरेण युक्ते द्वितीया इति सूत्रं यावत्	16	1
2	अनुर्लक्षणे इत्यारभ्य तृतीयाविभक्तिं यावत्	16	1
3	कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानमारभ्य पञ्चमीविभक्तिं यावत्	16	1
4	षष्ठी शेषे इत्यारभ्य प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	अव्ययीभावप्रकरणम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः (नागेशभट्टरचितः) दीपिकाटीकासहितः, चौखम्बासंस्कृतसंस्थानम् - 1993
2. लघुशब्देन्दुशेखरः (चन्द्रकलासहितः), चौखम्बाप्रकाशनम् - 1987
3. लघुशब्देन्दुशेखरः (श्रीटीकासमन्वितः), प्रो.जयकान्तसिंहशर्मा, अनुष्काप्रकाशनम्, जयपुरम्।
4. लघुशब्देन्दुशेखरः (वैकुण्ठीटीकासमन्वितः), चौखम्बाप्रकाशनम्

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-परमलघुमञ्जूषा तात्पर्यनिरूपणान्ता	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शक्तिनिरूपणम्	16	1
2	लक्षणा प्रकरणम्	16	1
3	व्यञ्जनाप्रकरणम्	16	1
4	स्फोटनिरूपणम्	16	1
5	आकाङ्क्षायोग्यतासत्तित्तात्पर्यप्रकरणानि	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. परमलघुमञ्जूषा - (नागेशभट्टविरचिता) तत्त्वप्रकाशिकासहिता, चौखम्बा अमरभारती प्रकाशनम्।
2. परमलघुमञ्जूषा - ज्योत्स्नासहिता, बडोदरासंस्कृतमहाविद्यालयः।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-व्युत्पत्तिवादः, आदितः अभेदान्वयबोधपर्यन्तः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	अभेदः, समानविभक्तेकवचनत्वे	16	1
2	अभेदान्वयाकाङ्क्षाविचारः, विशेषणविभक्त्यर्थविचारः,	16	1
3	अभेदस्वरूपम्, क्रियाविशेषणानामभेदान्वयाकाङ्क्षास्वरूपम्	16	1
4	भावप्रत्ययान्तेषु पदार्थान्वयानुशीलनम्	16	1
5	अभेदान्वयनियामकम्, घटो घट इति प्रकरणविचारं यावत्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. व्युत्पत्तिवादः - (गदाधरभट्टकृतः) श्रीजयदेवमिश्रस्य जयाटीकासहितः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
2. व्युत्पत्तिवादः - (आदर्शटीकायुतः) वाणीविलासप्रकाशनम्, वाराणसी।

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-वेदाङ्गानामितिहासः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शिक्षाकल्पयोः इतिहासः, परिचयश्च	16	1
2	निरुक्तस्य इतिहासः, परिचयश्च	16	1
3	ज्योतिषछन्दसोः इतिहासः, परिचयश्च	16	1
4	पाणिनितत्प्राक्तनव्याकरणानां परिचयः, इतिहासश्च	16	1
5	प्रसिद्धाः वैयाकरणाः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. व्याकरणशास्त्र का इतिहास, लेखक - युधिष्ठिरमीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट।
2. वैदिकसाहित्य का इतिहास - लेखक - बलदेव उपाध्याय, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. व्याकरणशास्त्र का इतिहास - लेखक - आचार्यलोकमणिदाहाल, चौखम्बाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	व्याकरणस्य मूलस्रोतांसि	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शक्तिः	16	1
2	शब्दब्रह्म, कालशक्तिः	16	1
3	स्फोटः	16	1
4	ध्वनिस्तद्भेदाश्च	16	1
5	शाब्दबोधप्रक्रिया	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वाक्यपदीयम् (भर्तृहरिरचितम्) ब्रह्मकाण्डम्, प.रघुनाथशर्माविरचिताम्बाकत्रीव्याख्यासहितम्, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशनम्।
2. परमलघुमञ्जूषा - (नागेशभट्टविरचिता) तत्त्वप्रकाशिकासहिता, चौखम्बा अमरभारती प्रकाशनम्।
3. परमलघुमञ्जूषा - ज्योत्स्नासहिता, बडोदरासंस्कृतमहाविद्यालयः

पञ्चमपत्रम् (ख)	वैकल्पिकशास्त्रीयविषयः - व्याकरणस्य मूलस्रोतांसि	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शक्तिः	16	1
2	शब्दब्रह्म, कालशक्तिः	16	1
3	स्फोटः	16	1
4	ध्वनिस्तद्भेदाश्च	16	1
5	शाब्दबोधप्रक्रिया	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वाक्यपदीयम् (भर्तृहरिरचितम्) ब्रह्मकाण्डम्, प.रघुनाथशर्माविरचिताम्बाकत्रीव्याख्यासहितम्, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशनम्।
2. परमलघुमञ्जूषा - (नागेशभट्टविरचिता) तत्त्वप्रकाशिकासहिता, चौखम्बा अमरभारती प्रकाशनम्।
3. परमलघुमञ्जूषा - ज्योत्स्नासहिता, बडोदरासंस्कृतमहाविद्यालयः।

विकल्पाधारितक्रेडिटप्रणालीपाठ्यक्रमः

आचार्यः (M.A.) प्राचीनव्याकरणम्

प्रथमसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, आरम्भतः चतुर्थाह्निकं यावत्,	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रथमाह्निकम्	16	1
2	द्वितीयाह्निकम्	16	1
3	तृतीयाह्निकम्	16	1
4	चतुर्थाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम् (नवाह्निकम्) व्याख्याता - चारुदेवः, मोतीलालबनारसीदास।
2. महाभाष्यम् (नवाह्निकम्) व्याख्याता- जयशङ्करलालत्रिपाठी, चौखम्बासंस्कृतप्रकाशनम्।
3. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
4. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
5. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य द्वितीयाह्निकस्य आदितः कृतद्धितसमासाश्च इति यावत्	16	1
3	ह्रस्वो नपुंसके प्रातिपदिकस्य इत्यतः आह्निकसमाप्तिं यावत्	16	1
4	प्रथमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य तृतीयाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5	20	1

4. उपस्थिति: 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः		
--	--	--

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, द्वितीयाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	द्वितीयाध्यायस्य प्रथमपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	द्वितीयाध्यायस्य प्रथमपादस्य द्वितीयतृतीयाह्निकम्	16	1
3	द्वितीयाध्यायस्य द्वितीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
4	द्वितीयाध्यायस्य द्वितीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थिति: 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, तृतीयाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	तृतीयाध्यायस्य प्रथमपादस्य प्रथमद्वितीयतृतीयाहिनकानि	16	1
2	तृतीयाध्यायस्य प्रथमपादस्य चतुर्थपञ्चमषष्ठाहिनकानि	16	1
3	तृतीयाध्यायस्य द्वितीयपादस्य प्रथमाहिनकम्	16	1
4	तृतीयाध्यायस्य द्वितीयपादस्य द्वितीयतृतीयाहिनके	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, चतुर्थाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	चतुर्थाध्यायस्य प्रथमपादस्य द्वितीयाहिनके	16	1
2	चतुर्थाध्यायस्य प्रथमपादस्य तृतीयचतुर्थाहिनके	16	1
3	चतुर्थाध्यायस्य द्वितीयपादस्य प्रथमाहिनकम्	16	1
4	चतुर्थाध्यायस्य द्वितीयपादस्य द्वितीयाहिनकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (ख)	पाठ्यग्रन्थः- वैकल्पिक शास्त्रीय विषय लघुसिद्धान्तकौमुदी	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	संज्ञाप्रकरणम्	16	1
2	सन्धिप्रकरणम्	16	1
3	कारकप्रकरणम् आरम्भतः पञ्चमीं यावत्	16	1
4	षष्ठीतः प्रकरणसमाप्तिं यावत्	16	1
5	अजन्तपुल्लिङ्गसिद्धिपरिज्ञानम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी (वरदराजाचार्यरचितः) गीताप्रेस गोरखपुर।
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनीव्याख्यासहितः, गोविन्दाचार्यः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी अन्नपूर्णाव्याख्यासहितः, डॉ. रामनारायणद्विवेदी, मान्यताप्रकाशनम्, नवदेहली।

द्वितीयसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, पञ्चमाह्निकात् नवमाह्निकं यावत्,	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	पञ्चमाह्निकम्	16	1
2	षष्ठाह्निकम्, सप्तमाह्निकम्	16	1
3	अष्टमाह्निकम्	16	1
4	नवमाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम् (नवाह्निकम्) व्याख्याता - चारुदेवः, मोतीलालबनारसीदास।
2. महाभाष्यम् (नवाह्निकम्) व्याख्याता- जयशङ्करलालत्रिपाठी, चौखम्बासंस्कृतप्रकाशनम्।
3. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
4. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
5. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, प्रथमाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रथमाध्यायस्य तृतीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	प्रथमाध्यायस्य तृतीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
3	प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपादस्य प्रथमद्वितीयाह्निके	16	1
4	प्रथमाध्यायस्य चतुर्थपादस्य तृतीयचतुर्थाह्निके	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, द्वितीयाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	द्वितीयाध्यायस्य तृतीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	द्वितीयाध्यायस्य तृतीयपादस्य द्वितीयतृतीयाह्निके	16	1
3	द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
4	द्वितीयाध्यायस्य चतुर्थपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, तृतीयाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	तृतीयाध्यायस्य तृतीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	तृतीयाध्यायस्य तृतीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
3	तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादस्य आरम्भतः अन्वच्यानुलोम्ये इति यावत्	16	1
4	तृतीयाध्यायस्य चतुर्थपादस्य कर्तरि कृत् इत्यारम्भ्य पादसमाप्तिं यावत्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, चतुर्थाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	चतुर्थाध्यायस्य तृतीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	चतुर्थाध्यायस्य तृतीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
3	चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थपादस्य आदितः शिल्पमिति यावत्	16	1
4	चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थपादस्य शक्तियष्ट्योरीकक् इत्यारभ्यः पादसमाप्तिं यावत्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयमताध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (ख)	पाठ्यग्रन्थः- वैकल्पिकशास्त्रीयविषयः लघुसिद्धान्तकौमुदी	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	समासप्रकरणम्	16	1
2	कृदन्तप्रकरणम्	16	1
3	तद्धितप्रकरणम्	16	1
4	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्	16	1
5	भू, एध् धात्वोः रूपसिद्धिपरिज्ञानम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी (वरदराजाचार्यरचितः) गीताप्रेस गोरखपुर।
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी श्रीधरमुखोल्लासिनीव्याख्यासहितः, गोविन्दाचार्यः, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी अन्नपूर्णाव्याख्यासहितः, डॉ. रामनारायणद्विवेदी, मान्यताप्रकाशनम्, नवदेहली

तृतीयसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-महाभाष्यम्, पञ्चमाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	पञ्चमाध्यायस्य प्रथमपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	पञ्चमाध्यायस्य प्रथमपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
3	पञ्चमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
4	पञ्चमाध्यायस्य द्वितीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयचिन्तनाध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः-महाभाष्यम्, षष्ठाध्यायस्य प्रथमद्वितीयपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	षष्ठाध्यायस्य प्रथमपादस्य प्रथमद्वितीयतृतीयाह्निकानि	16	1
2	षष्ठाध्यायस्य प्रथमपादस्य चतुर्थपञ्चमषष्ठाह्निकानि	16	1
3	षष्ठाध्यायस्य द्वितीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
4	षष्ठाध्यायस्य द्वितीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयचिन्तनाध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, सप्तमाध्यायः	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	सप्तमाध्यायस्य प्रथमपादः	16	1
2	सप्तमाध्यायस्य द्वितीयपादः	16	1
3	सप्तमाध्यायस्य तृतीयपादः	16	1
4	सप्तमाध्यायस्य चतुर्थपादः	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयचिन्तनाध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	पाणिनिकात्यायनपतञ्जलयः, तद्ग्रन्थाश्च	16	1
2	अष्टाध्याय्यामाधारिताः वृत्तयः, तल्लेखकाश्च	16	1
3	भट्टोजिदीक्षितनागेशौ, तत्समकालीकाः आचार्याः कृतयश्च	16	1
4	नागेशोत्तरवैयाकरणानामवदानं ग्रन्थाश्च	16	1
5	भर्तृहरिः, वाक्यपदीयटीकाकाराश्च	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. व्याकरणशास्त्र का इतिहास, लेखक - युधिष्ठिरमीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट।
2. वैदिकसाहित्य का इतिहास - लेखक - बलदेव उपाध्याय, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. व्याकरणशास्त्र का इतिहास - लेखक - आचार्यलोकमणिदाहाल, चौखम्बाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	पाठ्यग्रन्थः - भाषाविज्ञानम्	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	भारतीयभाषाविज्ञानम्	16	1
2	भारोपीयभाषापरिवारः	16	1
3	ध्वनिविज्ञानम्	16	1
4	अर्थविज्ञानम्	16	1
5	पाणिनीयशिक्षाधारेण स्थानप्रयत्नविवेकः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. भाषाविज्ञान एवं भाषाशास्त्र - डॉ.कपिलदेवद्विवेदीआचार्य, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।
2. संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन - डॉ.भोलाशंकरव्यास, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।

पञ्चमपत्रम् (ख)	पाठ्यग्रन्थः - वैकल्पिकशास्त्रीयविषयः - भाषाविज्ञानम्	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	भारतीयभाषाविज्ञानम्	16	1
2	भारोपीयभाषापरिवारः	16	1
3	ध्वनिविज्ञानम्	16	1
4	अर्थविज्ञानम्	16	1
5	पाणिनीयशिक्षाधारेण स्थानप्रयत्नविवेकः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. भाषाविज्ञान एवं भाषाशास्त्र - डॉ.कपिलदेवद्विवेदीआचार्य, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।
2. संस्कृत का भाषाशास्त्रीय अध्ययन - डॉ.भोलाशंकरव्यास, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी।

चतुर्थसत्रम्

प्रथमपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, पञ्चमाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	पञ्चमाध्यायस्य तृतीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	पञ्चमाध्यायस्य तृतीयपादस्य द्वितीयाह्निकम्	16	1
3	पञ्चमाध्यायस्य चतुर्थपादस्य आदितः मद्रात् परिवापणे इति यावत्	16	1
4	पञ्चमाध्यायस्य चतुर्थपादस्य समासान्ताः इत्यारभ्य पादसमाप्तिं यावत्	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयचिन्तनाध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

द्वितीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, षष्ठाध्यायस्य तृतीयचतुर्थपादौ	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	षष्ठाध्यायस्य तृतीयपादस्य प्रथमाह्निकम्	16	1
2	षष्ठाध्यायस्य तृतीयपादस्य द्वितीयतृतीयाह्निके	16	1
3	षष्ठाध्यायस्य चतुर्थपादस्य प्रथमद्वितीयाह्निके	16	1
4	षष्ठाध्यायस्य चतुर्थपादस्य तृतीयचतुर्थाह्निके	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयचिन्तनाध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

तृतीयपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- महाभाष्यम्, अष्टमाध्यायः	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	प्रथमपादः	16	1
2	द्वितीयपादः	16	1
3	तृतीयपादः	16	1
4	चतुर्थपादः	16	1
5	विशिष्टसूत्राणां कैयटीयचिन्तनाध्ययनम्	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. महाभाष्यम्, युधिष्ठिरमीमांसककृतहिन्दीव्याख्यासंवलितम्, रामलालकपूरट्रस्ट, हरियाणा।
2. सम्पूर्ण महाभाष्यम्, वाणीविलासप्रकाशनम्।
3. सम्पूर्ण महाभाष्यम् (प्रदीपोद्योतविलसितम्) प्रतिभाप्रकाशनम्।

चतुर्थपत्रम्	पाठ्यग्रन्थः- वेदाङ्गानामितिहासः	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शिक्षाकल्पयोः इतिहासः, परिचयश्च	16	1
2	निरुक्तस्य इतिहासः, परिचयश्च	16	1
3	ज्योतिषछन्दसोः इतिहासः, परिचयश्च	16	1
4	पाणिनि तत्प्राक्तनव्याकरणानां परिचयः, इतिहासश्च	16	1
5	प्रसिद्धाः वैयाकरणाः	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. व्याकरणशास्त्र का इतिहास, लेखक - युधिष्ठिरमीमांसक, रामलाल कपूर ट्रस्ट।
2. वैदिकसाहित्य का इतिहास - लेखक - बलदेव उपाध्याय, चौखम्बाप्रकाशनम्।
3. व्याकरणशास्त्र का इतिहास - लेखक - आचार्यलोकमणिदाहाल, चौखम्बाप्रकाशनम्।

पञ्चमपत्रम् (क)	व्याकरणस्य मूलस्रोतांसि	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		100	06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शक्तिः	16	1
2	शब्दब्रह्म, कालशक्तिः	16	1
3	स्फोटः	16	1
4	ध्वनिः तद्भेदाश्च	16	1
5	शाब्दबोधप्रक्रिया	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वाक्यपदीयम् (भर्तृहरिरचितम्) ब्रह्मकाण्डम्, प.रघुनाथशर्माविरचिताम्बाकत्रीव्याख्यासहितम्, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशनम्।
2. परमलघुमञ्जूषा - (नागेशभट्टविरचिता) तत्त्वप्रकाशिकासहिता, चौखम्बा अमरभारती प्रकाशनम्।
3. परमलघुमञ्जूषा - ज्योत्स्नासहिता, बडोदरासंस्कृतमहाविद्यालयः।

पञ्चमपत्रम् (ख)	वैकल्पिकशास्त्रीयविषयः - व्याकरणस्य मूलस्रोतांसि	पूर्णाङ्काः 100	क्रेडिट 06
इकाई	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1	शक्तिः	16	1
2	शब्दब्रह्म, कालशक्तिः	16	1
3	स्फोटः	16	1
4	ध्वनिः तद्भेदाश्च	16	1
5	शाब्दबोधप्रक्रिया	16	1
6	1. आन्तरिकपरीक्षणम्/ प्रदत्तनियतकार्यम् अङ्काः -5 2. शास्त्रसम्बद्धसङ्गोष्ठी/ शास्त्रपरिचर्या अङ्काः -5 3. शिक्षणस्रोतसामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः -5 4. उपस्थितिः 75% = 01 अङ्कः, 76%-80% = 02 अङ्कौ, 81%-85% = 03 अङ्काः, 86%-90% = 04 अङ्काः, 91% तः अधिकम् = 05 अङ्काः	20	1

सन्दर्भग्रन्थाः-

1. वाक्यपदीयम् (भर्तृहरिरचितम्) ब्रह्मकाण्डम्, प.रघुनाथशर्माविरचिताम्बाकत्रीव्याख्यासहितम्, सम्पूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयप्रकाशनम्।
2. परमलघुमञ्जूषा - (नागेशभट्टविरचिता) तत्त्वप्रकाशिकासहिता, चौखम्बा अमरभारती प्रकाशनम्।
3. परमलघुमञ्जूषा - ज्योत्स्नासहिता, बडोदरासंस्कृतमहाविद्यालयः।